

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeşului

APARE DUMINECA

Preţul abonamentului:	Preţul inserţiunilor	Correspondenţele se adresează redacţiunii „FOAIA DIECESANĂ” iară banii de prenumeraţiune şi inserţiunile la
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane	Pentru publicaţiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conţin până la 150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor. de aci în sus 10 coroane	ADMINISTRAŢIA
” ” ” pe ¹ / ₂ an 5 ”		Librăriei şi Tipografilei diec. în Caransebeş
” România şi străinătate pe an 14 franci		
” ” ” pe ¹ / ₂ an 7 ”		

PARTEA OFICIALĂ

Nr 42. pres. ex 1903.

NICOLAE

din îndurarea lui Dumnezeu Episcopul bisericii ortodoxe răsăritene române în eparhia Caransebeşului.

Iubitului Nostru cler şi popor, şi onoraţilor deputaţi la sinodul eparhiei noastre!

Pe baza dispuseţiunilor §§-lor 89 şi 90. din Statutul organic convocăm prin acésta sinodul ordinariu al diecesei noastre a Caransebeşului la biserica catedrală din oraşul Caransebeş, pe Dumineca Tomei, adevă pe ziua de 13. Aprile calendariu vechiu a. c. la 9. ore antemeridiane, în care ziua îndată după sevăşirea sântei liturgii cu invocarea Sântului Duh va urma deschiderea sinodului.

De aceea invităm pe toţi onorabili deputaţi ai sinodului eparhial, periodul al XII-lea, sesiunea I., ca în susnumita ziua la ora defiptă să se afle în Caransebeş, ca aşa sinodul conform regulamentului afacerilor interne să-şi pótă începe activitatea sa.

Împărtaşind binecuvântarea Năstră arhierescă sum

Al tuturor

Caransebeş în 29. Martie 1903.

voitoriu de tot binele

Nicolae Popea m. p.

Episcop.

PARTEA NEOFICIALĂ

Cuvântare pentru duminica Pascilor

Din predicele Metropolitului Andrieviciu-Morariu

Care sərbătoare este mai luminată, decât sərbătoarea învierii? Care bucurie este mai dulce decât bucuria Pascilor lui Cristos? Când face împăratul țării biruință asupra vrăjmaşilor și mână în fugă oastea cea străină peste hotarele patriei, atunci răsună vestea de pace pretutindenea, și toți fiii patriei saltă de bucurie zicând: Văjmaşul a fugit și pacea s'a așezat iară în țara noastră.

Mai mare biruință decât aceasta, sərbăm noi astăzi; mai scumpă decât această pace, a răsărit din mormânt cu învierea Domnului. Cristos a înviat din morți, cu moarte pre moarte călcând și celor din mormânturi viața dăruindu-le. Cristos împăratul ceriului și al pământului, carele cu moartea sa a biruit puterea morții, luminează astăzi întru strălucirea învierii; întru biruința cea mare, care o a făcut Cristos asupra morții și a puterilor celor de jos, a revărsat prea dulcele nostru Mântuitoriu întru inimile noastre pacea, care covârșesce toată mintea, pentru că iată nu numai însuș a înviat, ci și celor din mormânturi viața a daruit.

Să ne curățim dară simțirile și să vedem pre Dumnezeu cel ce a înviat din mormânt, să ne bucurăm de pacea sufletului, care o am câștigat prin biruința morții, să ne mângăem și cu nădejdea învierii și a vieții de veci; căci aceste sunt cele ce ne-au adunat pre noi la sərbare, după cum ne învață pre noi Maica Biserică în cuvântarea de biruință a zice: Cristos a înviat din morți cu moarte pre moarte călcând și celor din mormânturi viața dăruindu-le.

Cristos a înviat din morți! Mort era, a căruia înviere sərbăm noi astăzi; în pământ

era trupul, celuia ce a luminat lumea cu învierea sa; cu peceti întărit și de ostași păzit era mormântul celuia ce a dat noaue ospetul cel sufletesc al sfințelor Paști. Fiul lui Dumnezeu a luat dela poporul cel nemulțamitoriu patima și moartea Fiului omenesc. De cei rei pre cruce întins, cu piroane înșipt, cu sulita între coaste împuns; iară de Iosif și de Nicodim de pe cruce rădicat, cu giolgiuri învôlit și în mormânt de peatră așezat; mort, întru toate mort era preadulcele nostru Isus. De aceasta nu avea nimene îndoială, înșiși dușmanii s'au încredințat, că era mort Isus, pro carele l-au răstignit, înșiși noi ne-am tânguit în zilele trecute la patima, moartea și înmormântarea prea adevăratului Mântuitoriu, carele ca o oaie la junghiere s'a adus, și ca un miel ce nu deschide gura sa.

Însă, când a sosit ziua a treia, iată că a înviat, cu adevărat a înviat, ca un Dumnezeu a înviat, precum a spus mai înainte zicând, că se va da Fiul omenesc în mâinile oamenilor păcătoși, carii vor răstigni pe dînsul și vor omori și a treia zi va învia. Despre adevărul învierii lui Cristos s'au încredințat mai întâiu străjarii, s'au încredințat muierile cele ce au venit la mormânt cu miruri, s'au încredințat apostolii, s'au încredințat Jidovii și limbele, s'au încredințat toată lumea. Noi toți credem și mărturisim, cumcă Domnul nostru Isus Cristos a înviat din morți cu puterea sa cea dumnezească. Adevărată etse așadară minunea învierii, adevărată este bucuria Paștilor lui Cristos, adevărată este credința și nădejdea noastră.

Noi ne bucurăm iară moartea suspină; ceriul și pământul se veselesce, iară puterile iadului se tânguesc în ziua învierii lui Cristos, că prea adevăratul nostru Mântuitoriu înviind ca un Dumnezeu din mormânt cu moartea sa pe moarte o a căleat. La început stăpânia puterea morții preste tot neamul omenesc, multe mii de suflete ai celor ce adormise în veacurile înainte de venirea lui Cristos, erau sub stăpânia iadului, pentru că după cuvântul apostolului: moartea este plata păcatului. Prin căderea strămoșilor din starea nevinovăției și a fericirii, a intrat în lume păcatul, cu păcatul moartea, iară cu moartea osânda cea amară a iadului; pentru aceea fiii lui Adam celui căzut murind, la iad mergeau și acolo se chinuiau.

Nu s'au aflat putere, nu s'au aflat armă, care să timpească acul morții; tocma moartea prea adevăratului nostru Mântuitoriu a frânt puterea morții și a întors calea ei dela iad la ceriu, dela chin la fericire, dela plângere la bucurie. Mor oamonii și acuma, precum muriau și înainte de Cristos; însă alta este soarta celor morți acuma, decum era înainte. Acuma adorm fiii luminii cu trupul, iară cu sufletul trec la a-

șteptarea învierii și a vieții de veci; însă atunci cu trupul muria cu sufletul se chinuia, întru toate osândiți erau fiii răutății. Puterea cea cumplită a morții pe cruce s'a pironit, crucea lui Cristos este cheia cea sfântă, cu carea au deschis Isus încuitorile iadului. Întru tăria credinței noastre să zicem dară noi acuma cu prorocul *Isaia*: Unde este, moarte, acul tău? Unde este, iadule, biruința ta? Întru nădejdea învierii și a vieții de veci, nimene să nu se teamă de moarte, că iată ne-au slobozit pe noi moartea Mântuitorului precum zice s. Ioan Gură-de-aur. Întru mângăerea sufletului nostru să cântăm acuma cu graiu de bucurie: Cristos a înviat din morți cu moarte pe moarte călcând.

Biruința cea mare asupra morții s'a arătat îndată după răstignirea prea dulcelui nostru Mântuitoriu; căci, când a dat Cristos pe cruce sufletul în mâinile lui Dumnezeu atunci nu numai pământul s'a cûțremurat, nu numai soarele s'a întunecat, nu numai catapeteasma bisericii s'a despiciat; ci precum adevăresce evangelia și mormintele s'au deschis și multe trupuri ale sfinților carii adormiseră s'au sculat; și eșind din mormânturi după înviere, au venit în sfânta cetate și s'a arătat multora. Au arătat Mântuitoriu și mai nainte puterea sa asupra morții când a înviat pe fiul văduvei dela Nain și pe Lazari cel de patru zile mort; însă venimă noi câte unul, ci o mulțime de trupuri au înviat, fiind că prea dulcele nostru Isus nu numai singur a înviat, ci cu învierea sa și celor din mormânturi viață a dăruit. Învierea cea prea luminată a lui Cristos este arvuna învierii trupului nostru; de a înviat Cristos vom învia și noi; de s'a sculat trupul lui Cristos și al nostru trup nu va rămânea pururea în pământ, ci se va scula, țărâna și oasele cele respite se vor aduna și iarăș ne vom întrupa, cu trup nou și nemuritoriu ne vom scula și iarăș vom petrece, pururea vom petrece pentru-că așa grăesce Cristos zicând: „Adevăr zic voaună, că va veni ceasul și acuma este când morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu și carii vor auzi vor învia!“ Și iarăș zice: „Că va veni ceasul, întru carele toți cei ce sunt în mormânturi, vor auzi glasul lui; și vor eși cei ce au făcut bine, întru învierea vieții, iară ceice au făcut rele, întru învierea judecării.“ Întru așteptarea aceasta a învierii zice și s. Ioan Gură-de-aur: Înviat-a Cristos și să bucură îngerii; înviat-a Cristos și viața veștesce; înviat-a Cristos și nici un mort nu este în mormânt; că Cristos sculându-se din morți, începătoriu celor adormiți s-a făcut. Scoală-te dară Adame și te mângăe cu Eva! Saltă Israile, și te bucură Sioane; că iată mărirea Domnului preste tine a răsărit. Toate semințiile pământului plesniți cu mâinile, strigați lui Dumnezeu cu

graiu de bucurie, că iată s'a revărsat lumina învierii lui Cristos, carea au luminat toată lumea. Să ne bucurăm și noi întru Domnul și să ne odihnim cu inima, că cată cu învierea lui Cristos puterea morții sau frânt, și nădejdea învierii și a vieții de veci a resărit. Să serbăm astăzi după vrednicie omorirea morții, sfărîmarea iadului și începătura vieții de veci, că iată aceste bunătăți ne-au adus noauă Pascile lui Cristos. Să intrăm cu toții întru bucuria Domnului; cei bogăți și cei săraci împreună să dănuțescă; cei ce sau înfrânat și cei ce au rămas înapoi, de asemenea să cinstească ziua de astăzi; cei ce au postit și cei ce nu au postit să se veselească astăzi. Toți să ne înduleim din ospetul credinței, toți să luăm bogăția bunătății. Să ne luminăm cu serbarea de astăzi, și unul pe altul să îmbrățișăm; să numim frați pe ceice ne urăsc pe noi. Pentru înviere toate să iertăm și așa să cântăm: Cristos a înviat din morți, cu moarte pe moarte călcând și celor din mormânturi viața dăruind-le. *Amin.*

Din diecesă

Sinodul protopresbiteral și adunarea Despărțământului Buziaș a Reuniunii învățătorilor s'au ținut în localitatea școlară noastră confesională din Buziaș, la cari întruniri bisericăsești-școlare s'au adunat — deși timpul era ploios și friguros — deputații sinodali și învățătorii din tract în număr însemnat.

După oficierea chemării duhului sânt, Prea On. Domn. Protopresbiter Ioan Pepa prin o cuvântare aleasă deschide sinodul, în care a remarcat faptul, că în timpul de azi, chiar și dacă n'ar fi normate astfel de întruniri, li-ar reclama interesele binepricepute ale poporului, preoțimeii și învățătorimii noastre.

La apelul nominal deputații își predau credenționalele, cari dimpreună cu actele electorale se predau celor două secțiuni, cari le formează deputații din cler și mireni și astfel se verifică toți deputații constituindu-se sinodul și declarându-se capacitatea acestuia pentru aducerea concluzelor valide.

A urmat apoi citirea raportului presidiului despre starea bisericăsească-școlară și epitropească a protopresbiteratului în anul expirat 1902, ascultat cu atențiunea cuvenită.

Din raportul compus cu destulă conștiințioasă se remarcă un progres îmbucurătoriu a stării protopresbiteratului, anume în mișcarea populațiunii, a numărului caselor din tract a căsătoriilor, cari toate au primit binecuvântarea bisericii, și cu deosebire progresul cultural al populațiunii prin școlile bine organizate, prin un însemnat procent al cercetării școlare prin băeții dela 6—12 ani și prin rezultatul examenelor anuale, care în general luat, corespunde pe deplin așteptării din timpul de față. În partea

epitropească a raportului pre lângă datele usuare despre starea bisericilor, a școlilor și a fondurilor acestora, am remarcat un punct special despre edificarea casei protopresbiterale pe sama locuinței protopresbiterului și a oficinii sêu, care servește tractului spre onoare, parohiei centrale Buziaș, ca un decor, iar protopresbiterului de fală, căci îndată după ce și-a ocupat postul, în timp relativ foarte scurt, a inițiat și dus în deplinire ridicarea casei numite în valoare de 10.000 coroane, pentru cari fapte sinodul în unanimitate a luat raportul la plăcută cunoștință exprimând mulțămirea protocolară harnicului sêu protopresbiter.

În legătură cu raportul amintit s'au făcut unele propuneri, pe cari sinodul în unanimitate l-a primit. Între acestea amintesc hotărîrea luată, ea pe viitoriu casurile despre concubinate, cari în întreg protopresbiteratul sînt 111, relativ mult mai puține ca în alte părți, să se arate după parohii, ca așa să se vadă în cari parohii prin îngrijirea preoțimeii scade numărul concubinatelor. Apoi declarațiunea Dlui protopresbiter, că de nou se vede îndemnat a solicita solvirea regulată a salariilor învățătoresci.

S'au prezentat și s'au primit după aceea inventariul și socoata anuală a protopresbiteratului și s'a votat bugetul pe 1904.

Urmînd restaurarea comitetului și epitropiei protopresbiterale pe un nou period de 3 ani, s'au ales în comitet 4 membrii din cler și 8 dintre mireni, iar în epitropie 5 membrii, 2 din cler și 3 din mireni.

Resignînd notariul scaunului protopopesco, învățătorul pensionat Vasile Ciuta, din Jebel, dela postul sêu ca notariu, care l'a îndeplinit 30 de ani, sinodul exprimă mulțămirea protocolară Dlui Ciuta pentru prestațiunile sale în iar locul lui alege prin votare secretă pe învățătorul Ioan Folea.

Terminîndu-se agendele sinodului cu o vorbire bine nimerită a deputatului Teodor Cioloca, prin care s'a propus și sinodul a primit exprimarea recunoștinței și mulțămitei la adresa Dlui Protopresbiter pentru devotamentul și conducerea înțeleaptă și cu tact a sinodului, între ovațiuni de mulțămire sinodul se preface în conferința învățătorescă, care iarăș D. Protopresbiter ca Președinte o deschide prin cuvinte scurte și măduroase.

La ordinea zilei fiind disertațiunile, învățătorul dela clasa a II, din Jebel, d-l Grigoriu Paliciu cetesece un elaborat al sêu despre cultivarea pomilor și a grădinilor.

La aceasta disertațiune lucrată cu destulă pricepere comisariul școlariu tractual Ioan Marcu din Bocșa-montană, care a luat parte la ambele întruniri, luînd cuvîntul a accentuat rentabilitatea tuturor ramilor de economie și îndeamnă pe învățători, ca în interesul lor binepriceput, să se ocupe serios cu ramul economic, după recerînțele moderne referitoare la ramii economice, din cari în timpul mai nou au apărut cărți teoretice și practice, ca așa și poporul luînd esemul dela învățători și preoți să îmbrățișeze unii rami ai

economiei, cu cari de fel nu se ocupa, și prin această să-și ajute stării materiale în aceste timpuri grele.

S'au înscris apoi de membrii la Reuniunea învățătorilor din diecesa Caransebeșului învățătorii de nou instituiți iar alții și-au plătit taxele lor ca membrii.

După alegerea comisiunilor pentru elaborarea temelor emanate dela comitetul Reuniunii și reconstituirea despărțământului după cum a fost și până aci, s'a hotărât ca proxima adunare să se țină iarăși în Buziaș cu ocaziunea examenului anual. Cu aceasta s'a încheiat și această conferință învățătorescă.

Un deputat.

Nicolae Velovan — Grigorie Vădrariu — Ioan Topal

Moartea în timpul mai recent a rărit fără milă în mod neobicinuit șirul valoroșilor noștri bărbați, în deosebi a rărit șirul vechii garde, șirul acelor bărbați, cără cari priveam ca cără nisce figuri venerabile din vechime, peste cari au trecut viscolii și vremi grele și totuși au stat neclătiți.

Între acești bărbați avem în prima linie să remarcăm pre veteranul preot **Nicolae Velovan**, despre a cărui adormire în Domnul am făcut scurtă pomenire în Nrul nostru din trecut. Repausatul în Domnul este ultimul dintre preoții veterani, ultimul, care a învățat în școala veche a adevăraților dascăli, cari nu aveau pregătirea ce se recere astăzi, dar aveau inimă ce bătea cu căldură pentru neamul și biserica lor. Defunctul s'a născut în Moldova-noaună (Boșneag); aci a învățat școala românească; iar după aceea a absolvat școala trivială și clasele inferioare gimnasiale. Dedicându-se în urmă carierei învățătoresci a învățat pedagogia și și-a început activitate sub marele măiestru sub protopresbiterul în veci de pie memorie Tomici apoi sub Loga.

Ajungând învățătoriu, ca atare a servit cu zel un lung șir de ani și câștigându-și pe lângă Loga, — pre care îl însoța cu ocaziunea inspecțiunelor, — cunoștinți temeinice a ajuns unul dintre învățătorii cei mai de frunte.

Având atragere cără preoție în anii 1841—1844 a absolvat teologia în Vârșeț și după ce a ajuns preot a servit la altarul Domnului cu credință și evlavie deamă de sfințenia casei Domnului, cu alipire nestrămutată cără biserica noastră dreptmăritoare, cu iubire și abnegațiune, care poate servi de exemplu multor preoți din era mai nouă.

Precum a fost evlavios în biserică așa a fost în familie părinte bun, cumpătat, blând și înțelept.

Fructele acestor virtuți a fost, că din modestele mijloace, din neînsemnatele venituri parohiale a putut crește 2 feciori, dintre cari unul a devenit profesor-celebru și ca pedagog a ajuns a fi fala noastră; iar celalalt care îi și succede reposatului în parohia Rusca-montană poate fi spre fală preoților.

Înmormântarea s'a făcut Sâmbătă în 22. Martie a. c. (st. v.) La înmormântare s'au adunat toate rude-niile decedatului, toți alergând din mare depărtare, ca iubitului și preaveneratului cap de familie să-i dea ultimul onor. A participat apoi o imensă mulțime de popor și de inteligenți români și străini, căci și străinii aveau o deosebită venerațiune pentru în Domnul

repositul preot. Nu ne permite spațiul, ca să înșirăm aci cu numele pre toți fruntașii, cari au luat parte la această srbătoare funestă; dar ținem să amintim, că serviciul divin s'a celebrat prin mai mulți preoți, între cari Părintele Petrescu și Sandru din Caransebeș sub pontificarea zelosului Părinte Nicolae Ionescu din Iaz, care a ținut o frumoasă cuvântare.

Liturgia până la Cheruvic a cântat o corul din Rusca-montană sub conducerea Dlui învățătoriu Faragó; iar de la Cheruvic până la fine precum și respunsuriile la pogrebanie le-a cântat admirabil corul teologilor și pedagogilor din Caransebeș cari însoțiți de Dnii Antonie Sequens, George Petrescu, Spiridon Sandru și Traian Barzu au alergat, că prin participarea lor să-și exprime venerațiunea lor și a profesorilor lor față de mult regretatul. În mormântarea s'a terminat la oarele 3 p. m.

În aceeași zi a avut loc în Caransebeș înmormântarea căpitanului **Grigorie Vădrariu**, care în etate abea de 61 de ani a trecut la cele vecinice. Repausatul s'a născut în Mehadica din părinți economi onorabili, cari dând fiului lor creștere bună au ajuns să vadă pe fiul lor purtând uniforma de ofițer.

Reposatul în anul 1859 a ajuns cadet; în 1866 a ajuns sublocotenent cl. II, iar în 18 Iuliu al aceluiaș an a fost numit sublocotenent cl. I. În calitatea aceasta a luat parte în resbelul în coantra Prusienilor în Boemia. În 1874 a primit medaia de războiu. În 1 Februarie 1874 a avansat la gradul de locotenent și a servit timp îndelungat la regimentul 31. în Orlat. La 1880 a fost transferat la regimentul Nr. 43. Tot în acelaș an a ajuns căpitan cl. II.

În 1882 a primit crucea pentru serviciul militar. În 1 Mai 1884 a avansat la gradul de căpitan cl. I, iar în 1886 silit prin un morbo ce și l-a atras în serviciul militar obositor a trecut în 1886 în retragere și s'a căsătorit tot în acelaș an cu Doamna Laposy, cu care a trăit viață familiară liniștită până când morbul său agravat l-a făcut să sucumbe.

În domnul reposatul după ce a trecut în pensie s'a dedicat cu multă iubire afacerilor noastre publice și sociale, a luat parte la toate mișcările noastre și a fost până la moarte cassariul societății noastre de lectură.

La înmormântare a luat parte multă lume, cum arareori să vede în Caransebeș. — Pogrebania, la care a participat și P. S. S. D. Episcop Nicolae Popea, a fost celebrată prin Prea Onoratul Părinte protopresbiter Andrei Ghidiu fiind asistat de preoții locali Ioan Stoian și George Buru. Respunsurile funebrele sub conducerea Dlui Sochor le-a eșecutat frumos corul societății de cântări.

Onorurile militare i-le-a dat reposatului o companie de soldați sub comanda Dlui căpitan imperial și regal Milan Milošević, care companie a dat la groapa mortului o salvă de onoare.

Abea am așezat spre vecinică odihnă pe mult regretabilul căpitan Vădrariu, când Luni cu răpejunea fulgerului, se lăți în oraș știrea despre un nou cas funest, despre încetarea din viață a valorosului nostru concețan, a maiorului în retragere **Ioan Topal**, care după lungi și grele suferințe în etate de 73 de ani a părăsit aceasta lume trecătoare. Reposatul s'a născut în comuna fruntașă a diecesei noastre, în Petrovoselo (Román-Petré) din părinți economi. După absolvarea școalei triviale din Alibunar și a școalei capitale (Oberschul) din Biserica-Albă a trecut în școala militară din Biserica-Albă. A fost asetat în anul 1846.

În 1848 și 1849 ca corporal a luat parte în luptele din Italia. În 24 Iunie 1859 a avansat la gradul de sublocotenent cl. II și ca atare a luat parte în reșelul coantra Italienilor și Franceșilor în Italia, fiind de tață în lupta nefericită de la Magenta.

La 1. Mai 1866, a ajuns sublocotenent cl. I. La anul 1869 s'a căsătorit, luându-și soție pe fca căpitanului Bihoiu și cu dînsul a trăit viață familiară fericită până când moartea l'a răpit.

La anul 1870 a fost transferat la regimentul romano-banatic confinar Nr. 13.

La 1871 a ajuns locotenent primind tot în acelaș an crucea pentru serviciul bun prestat.

În 1872 a fost transferat la regimentul de linie Nr. 79; iar în 1873, a trecut la regimentul de infanterie Nr. 43. În 1874 a primit medalia de reșel. În 1878, a ajuns căpitan cl. II; în 1881 căpitan cl. I.

În calitate de comandant de companie a luat parte la expedițiunea din Dalmația de sud (Crivoscie) și în 1882, obosit de lungul serviciu militar a trecut în pensie cu domiciliul în Caransebeș, unde a rămas până la moarte. După trecere în pensie zelul lui neobosit de a lucra nu l'a lăsat să gaste în liniștea casnică odihna bine-meritată, ci a luat parte cu viu interes la toate acțiunile noastre politice, publice și sociale. A fost un lung șir de ani președintele reuniunii noastre de agricultură, apoi președintele societății române de lectură, cassar diecesan, asesor consistorial onorar, reprezentant binemeritat al orașului Caransebeș, membru în consiliul școlar etc. Ar fi lucru zădarnic să încerc a schița activitatea neobosită a acestui bărbat. Las ca Onorații cetitori să afle schițe mai plastice în frumoasa cuvântare funebrelă, ce d-l. prim-senator Ioan Bartolomeiu a ținut-o la momentul reposatului, care vorbire o publicăm mai jos în tocmal.

La înmormântare, care a avut loc Mercuri în 26 Martie a luat parte neobicit de numeros public din Caransebeș, popor și inteligență, mic și mare.

Și Înalt Prea Sântia Sa Părintele episcop Nicolae Popea și Înalt Prea Cuvioșia Sa Părintele Arhiman-drit Filaret Musta prin participarea SS. Lor la îngropăciune au dat ultimul onor vrednicului fost asesor consistorial.

A celebrat Prea. Onor. Domn, Părintele protopresbiter Andreiu Ghidiu cu asistența parohului Ioan Stoian și a capelanului protopopesc George Buru. Responsoriile funebrale le-a executat aternativ corul teologilor și pedagogilor și corul reuniunii de cântări și muzică din Caransebeș. Onorurile militare până la cimiteriū și la mormânt le-a dat un bataillon de infanterie sub comanda DSle Dlui maior Zebisch, luând parte întreg corpul ofițiresc din loc.

La mormânt a ținut — după cum am amintit — prim-senator Dl. Ioan Bartolomei o cuvântare pētrunzătoare precum urmează:

Jalmici ascultători!

Neîndurata moarte iarăș a mai smuls din mijlocul nostru pe un cetățean valoros, pe un amic iubit, pe maiorul imperial și regal în retragere Ioan Thopal. Acestui cetățean brav și stimat de toți i-am dat și noi astăzi, căiace i-am mai putut da, ultimul onor; petrecându-l până la recele său mormânt. Am fost datori acest act de pietate, pentrucă în Domnul fericitul și-a iubit biserica, religiunea sa, în care s'a născut, el și-a iubit gîntea, din a cărei tulpină a răsărit, și-a iubit patria, care l'a crescut și l'a nutrit.

În domnul adormitul după consciințioasa implinire a serviciului său de oficer în armata noastră, în

care ca fiu de grănicer asemenea a secerat recunoștință și laudă, s'a așezat definitiv cu domiciliul în orașul nostru Caransebeș, în care apoi a dezvoltat o activitate rodnică ca president în un șir lung de ani al fostei asociațiuni agronomice, ca membru ales al corpului reprezentativ opidan și ca votant al scaunului orfanal oraședesc, în fine ca asesor consistorial onorar. În toate acestea calități el a prestat gratuit cele mai prețioase servitii întru promovarea binelui de comun.

Primesce dar iubite concetățene și scumpe amice, pentru toate aceste prețioase servitii ale tale, cea mai sinceră și cordială mulțamită și recunoștință promițându-ți într-una, că ne vei servi de exemplu în activitate asiduă pentru promovarea binelui de comun, că nu te vom da uitării și că i-ți vom păstra cu pietate memoria ta.

Asemenea și în Domnul reposatul, al căruia graiu a amurțit pentru vecie prin rostul meu, v'e zice la toți ultimul „adio“ mulțamindu-V'e pentru încrederea și bunăvoința, ce i-ați manifestat în viață și pentrucă a ți binevoit al petrece la ultimul său lăcaș.

Cu deosebire mulțumesce mult iubitei și obidatei sale soții, pentru că l'a păstrat iubirea, alipirea și credința și pentrucă cu admirabilă răbdare și neîntreruptă îngrijire în grelele suferințe ale lungului său morb l'a căutat până în momentul ultiu.

Părintele ceresc, dela care vine toată mângăierea și în care o rog să-și pună toată încrederea și speranța în soartea cea amară a veduvei, răsplăteasca-i în nemărginita lui bunătate, pentru toate aceste osteneți și astfel i-i zic și iubitei sale soții ultimul „adio“.

În fine i-și ia rămas bun dela iubitul său cumnat și cumnată și dela celelalte rudeni amici și cunoscuți dorindu-le toată fericirea și tot binele pe pământ.

Odihnesce acum în pace suflete nobile! Nimic să nu mai conturbe liniștea ta eternă. Amin.

Fie-le țărîna ușoară!

Lecțiuni din Religiune

„Dr. Petru Barbu: Istorioare religioase-morale“

Idolii

Ținta

Acum v'e voiu povestii despre un copil creștin, care a făcut pe stăpânul său păgân să se facă creștin.

I. Analisa

Ce vedeți voi, dacă sunteți în casă afară pe un deal ? Mobile, haine, instrumente economice, oameni, animale, plante, minerale corpuri ceresci nori etc. (Ființele înșirate se așează în 2 grupe: a) ceriul și toate câte sunt în ceriu, b) pământul și toate câte sunt pe pământ). Ce vedeți pe ceriu pe pământ? Ceriul și pământul și toate câte sunt intrinsele formează lumea.

Înșirați-mi ființe din lume Totdeuna au fost ele? De unde e scaunul, masa ? Le-a făcut omul din scândură. Dar scândura? E din arbore din sēmēnță Dar sēmēnța cea dintăiu dar oamenii cei dintăi dar animalele cele dintăiu? Pe toți trebuie să-i fie făcut cineva. Prin urmare și

lumea, sub care înțelegem toate ființele, încă trebuie să fie făcut cineva . . . Cine? Dumnezeu. Cine cunoaște pe Dumnezeu? Nimeni. Pe Dumnezeu nu-l putem vedea, ca să-l putem cunoaște. Dumnezeu este *nevăzut (duh)* el nu are corp.

Cine grijește de voi, ca să aveți mâncare, haine . . . ? Părinții. Părinții însă, ca să vă poată câștiga mâncare, haine . . . trebuie să lucreze. De ce au trebuință părinții, ca să poată lucra? De sănătate și putere. Cine le dă lor acestea? Dumnezeu. Dar Dumnezeu grijește nu numai de părinții voștri, ci de toți oamenii; anume cum? El ne dă ploaie și soare . . . grâu, cucuruz, legumi . . . Dumnezeu nu numai a făcut lumea, ci încă ce mai face Dumnezeu cu lumea? Grijește de ea.

Dacă Dumnezeu a făcut lumea și grijește de ea cu ce-i suntem noi datori? Trebuie să ne închinăm lui, adică să-i cerem cele de trebuință, să-i mulțămim și să-l laudăm. Oamenii, cari se închină adevăratului Dumnezeu, se numesc *creștini* (dela Cristos).

Unii oameni însă nu se închină adevăratului Dumnezeu. Ei cred, că Dumnezeul lor ar fi soarele, luna, . . . munții, animalele . . . ba chiar chipuri cioplite de lemn sau de piatră. La toate acestea se închină ei. Oamenii aceștia se numesc *păgâni*.

Reasumare: Dumnezeu a făcut lumea și grijește de ea, pentru aceea noi trebuie să ne închinăm lui. Oamenii, cari nu se închină adevăratului Dumnezeu, ci se închină la ființe din lume sau la chipuri cioplite — *idoli* — se numesc *păgâni*.

II. Sintesa

Despre ce am zis eu, că vă povestesc?

a) „Un păgân avea servitoriu un copil creștin“.

Ce va fi făcut păgânul acela în fiecare zi? Se va fi rugat idolilor lui. Ce va fi cerut el dela idoli? Să-i dea sănătate și putere, ca să poată lucra . . . Ce va fi gândit copilul creștin, când va fi văzut pe păgân rugându-se idolilor? Va fi gândit că face o prostie, pentrucă chipurile acelea, idoli, la care se închină păgânul, cum pot să-i dea sănătate, putere . . . cum pot aceia să-i aducă ploaie, să resară soarele . . . căci ei singuri nu ved, nu aud, nu se pot mișca . . . Și ce-i va fi putut spune copilul creștin păgânului? I va fi spus, că idoli, la care se închină păgânul nu sunt Dumnezeii adevărați, căci nu-i pot ajuta nimica, pentrucă nici ei nu ved, nu aud și nici nu se pot mișca. Și încă ce-i va mai fi putut spune? Că numai un singur Dumnezeu este, care-i nevăzut și care a făcut lumea. Acela resare soarele și ne dă ploaie . . . Acela ne dă sănătate și putere . . . grijește de lume . . . De unde a știut copilul toate acestea? . . . Așa va fi învățat în școală, va fi auzit în biserică . . . dela părinți. Ce va fi zis păgânul la toate acestea? Își va fi gândit că copilul creștin are drept, sau îl va fi sfădit pe copil pentrucă vorbește așa despre idoli, se va fi supărat și nu va fi voit să asculte de copil.

Predarea alineeii primei din istorioară.

Reproducere.

b) Ce voim să mai știm? Voim să vedem, cum a făcut copilul pe păgân să se lase de a se mai ruga idolilor.

Oare cum putea face lucrul acesta? Presupuneri: Dacă ar fi ascuns idoli, sau i-ar fi ars, sau dacă le-ar fi rupt capetele mânilor, picioarele . . .

Ascultați!

Predarea alineeii a doua.

Reproducere.

Aprofundare: Ce a voit copilul să arăte păgânului, prin aceasta? Că idoli păgânului sunt neputincioși, nu pot face nici un rău, nici un bine . . . Dar de ce a pus el băta în mâna idolului celui mai mare? Va fi voit să spună păgânului, că idolul acela a omorât pe cei mici. Și îl va fi crezut păgânul? Nu, pentrucă idolul acela nu putea face nimic.

c) Ce voim noi să mai știm? Că oarece va fi făcut păgânul, când a venit acasă și a văzut idoli sfărâmați.

Oare ce va fi făcut? Se va fi supărat. Și ce va fi gândit? Că acesta-i lucrul copilului. De ce nu se va fi gândit el, că lucrul acesta l-ar fi putut face idolul cel mare, în mâinile căruia se afla băta? Pentrucă știa, că acela nu poate face nimic. Și ce va fi zis păgânul către copil? Îl va fi întrebat, că cine a sfărâmat idoli. Ce-i va fi răspuns copilul? I va fi spus, că el i-a sfărâmat, sau i va fi zis, că idolul cel mare care-i cu băta în mână, a sfărâmat pe cei mici. Și ce va fi zis la aceste păgânul? Va fi zis, că mintește copilul, pentrucă idolul nu poate face acest lucru. Și ce va fi voit să facă păgânul cu copilul? Va fi vrut să-l pedepsească.

Predarea alineeii a treia.

Reproducerea celor predate.

d) Ce voim să mai știm? Că oare ce se va fi întâmplat cu copilul după ce l-a amenințat păgânul, că-l va pedepsi.

Ce va fi făcut păgânul, când a zis că-i dă el copilului? Se va fi dus să caute o băta, ca să-l bată . . . Ce va fi făcut copilul . . . ? Presupuneri: Se va fi rugat să-l ierte, sau va fi fugit . . . Să vedem, cum s'a întâmplat. Ascultați.

Predarea alineeii a patra.

Reproducere.

e) Ce voim să mai știm? Că oare ce va fi făcut păgânul, când a auzit pe copil vorbindu-i așa despre idolul cel mare.

Ce va fi făcut? Se va fi supărat și mai tare, sau se va fi rușinat de vorbele copilului și va fi gândit, că copilul are drept, va fi recunoscut, că idoli nu sunt Dumnezeii adevărați și nu pot face nimic și-i va fi propus să nu se mai roage la idoli.

Și ce va fi făcut după aceea? Va fi sfărâmat și idolul rămas și se va fi rugat adevăratului Dumnezeu, celui nevăzut.

Petru Buzera

(Va urma)

Varietăți

Deputați mireni la sinodul eparhial sunt aleși: *Dr. Constantin Popasu și Dr. Petru Mladin* (în cercul Valeaboului), *Dr. Alesandru Mocsonyi și Coriolan Bredicean* (Lugoj), *Dr. Stefan Petrovicu și Dr. Pompeiu Marcu* avocat (Zgribesci), *Titu Hașieg și Dr. Pahomie Avramescu* (Făget), *Toma Haneșiu și Alexie Onișiu* (Coșova), *Traian Barzu și Ioan Marcu* (Buziaș), *George Szerb și Alesandru Lupu* (Jebel), *Emanil Ungurean* avocat și *George Breban* proprietari mare (Ghilad), *Ioan Crăciunel și Achim Miloia* (Fizeș), *Ioan M. Roșu și Dr. Petru Zepeneag* (Vêrset), *Ioan M. Roșu și Dr. Aurel Novac* (Iam), *Dr. Iuliu Tămăsel și Petru Corcan* (Sasca-montană), *Ilie Trăilă și Dr. Ioan Nedelcu* (Oravița-montană), *Ioan Budințian*, și *Alesandru Crețian* (Recița-montană) *Dr. George Dobrin și Dr. Cornel Petric* subjude regesc (Boeșa-montană), *Zeno Mocsonyi și Constantin Burdia* (Caransebeș), *Ilie Curescu și Patriciu Drăgălina* (Teregova), *Dr. Ioan Popovicu și Isaia Stoica de Hașeg* (Mehadia), *Iosif Stoianel*, măior în pensie și *Stachie Popovicu*, forestier (Bozovicu), *Dr. George Miclăa și Dr. Petru Pența*, avocat (Satul-nou).

Casuri de moarte. Luni în 24. Martie a trecut la cele vecinice veterarul preot George Uzonescu în etate de 86 de ani. În Domnul reposedatul născut în comuna Solcița, după terminarea școlii elementare din comuna sa natală a intrat la teologia din Vêrset și după terminarea acestor studii a fost sfințit preot în Carlôvet prin patriarhul Rajačić. Ajungând preot a servit pe lângă preotul Gavrilovicu în Cârpa, unde mai târziu ajungând paroh a servit cu evlavie la altarul Domnului peste 60 de ani. În mormântarea a avut loc Mercuri în 26 în Cârpa, celebrând Părintele protopop Andreiu Ghidiu și 8 preoți. Au luat parte și 4 învățatori și mult popor. Fie-i țărina ușoară!

— În 20 Martie a reposedat în comuna Sinersig economul Stefan Gërda în etate de 30 ani, după un morb greu și îndelungat. În mormântarea i-s-a făcut Sâmbătă în Martie prin preotul local. Acest creștin din iubire față de biserică, a donat prin testament înainte de moarte din puțină avere (de 7 jugere) 2 jugere pământ arătoriu, în preț de 800 cor., sf. biserici cu condițiunea, ca în fie care an la sf. Arhangeli Mihail și Gavril să se servească părăstas. Pe reposedatul îl deplâng mama și soția și doi frați. În veci pomenirea lui.

Mulțămită publică. Doamna *Iuliana Chinezu* văduvă de învățatoriu a binevoit să colecteze pentru fondul de ajutorare *Ioan Popasu* din Caransebeș dela D. D. Paulina Radulescu, *Iuliana Chinezu și Uța Visana* câte 2 cor., *Constanța Tătucu, Maria, Lona Cosina și Ioan Chinezu* câte 1 cor., *Ana Ciorogariu* 40 fil., *Maria Crețu* 30 fil., *Iuliana Blaj, Maria Rusalin, Ecaterina Toma* câte 20 fil., și *Tina Rusalin* 10 fil., la olaltă 11

cor., 40 fil., Mulțămirile noastre colectantei și marini-moșilor donatori. *Dr. Iuliu Olariu* președinte *Dr. George Dragomir* secretariu.

Mulțămită publică. Evlavioasa creștină ved. *Măria Micșa* din Vucova din inimă curată și simț adevărat creștinesc a dăruit sfintei biserici gr. or. rom. din comuna Vucova cinți stihare pentru ministranți în preț de 25 cor., care în Duminica a 5 din post sau sfințit. — Cu aceasta ocașiune părintele Avram Ciocoiu a rostit o cuvântare poporului prezent în s. biserică arătând ce este jertfa, apoi că jertfa purcede din credință adevărată și că — după s. Apostol Iacob — credința fără de fapte moartă este, și îndemnând credincioșii a aduce jertfe sau daruri. Primească deci marini-moasa donatoare cea mai profundă mulțămită a comunei bisericesci gr. or. rom. din comuna Vucova pentru jertfa adusă spre înfrumșetarea casei lui Dumnezeu, care să-i răsplătească această după mare mila sa. Vucova la 25 Martie 1 com903. *Iulian Cârnu* not. par.

Dare de samă și mulțămită publică. În favorul santei Mănăstiri au mai contribuit în Comuna Lógojel: dela Sânta biserică 1 cor., *Ioan Bontilă* preot 1 cor., *Chevenesan* preot 1 cor., *B. Costescu*, învățatoriu 1 cor., *Ilica Stefanescu*, 1 cor., 20 *Lazăr Borlovan, D. Cadia, E. Bălan*, câte 1 cor., iarăș dela mai mulți sub cor. 8 cor., 90 bani suma totală, 17 cor. 10 bani. Mulțămirile noastre. Sânta Mănăstire din Valea Călugărului în 26 Martie 1903. *Macarie Ghișcă* monah.

Mulțămită publică

Adânc mișcată de sincera espresiune a condolenței prin numeroasa participare la înmormântarea neuitatului meu soț, a căpitanului în retragere *Gregor Vădrariu*, mă rog, ca toți nobilii domni și doamne să primească cea mai profundă mulțămită.

Ved. *Francisca Vădrariu*.

Licitațiune minuendă

Pe baza incuviințării Venerabilului Consistoriu diecesan ddtó 18 Maiu 1902 Nr. 1900 Șc. prin aceasta se escrie licitațiune minuendă pentru zidirea de nou a școlii din comuna **Folea**, protopresbiteratul Buziaș, cu prețul de esclamarie 3490 coroane 38 fileri.

Licitațiunea se va ținea în 13/26 Aprilie a. c. antemeridiane la 10 oare în școala confesională din loc.

Reflectanții vor avea să depună înainte de licitațiune vadiul de 10 % în bani gata sau în hârtii de valoare.

Specificatiunea de spese și măsuri precum și planul se pot vedea la oficiul parohial în ori ce zi.

Folea din ședința comitetului parohial, ținută în 26 Ianuarie 1903.

1—2 [19]

Dimitrie Șandru

paroh și președ. comit. paroh.

Concurs

Pe baza ordinației Ven. Consistoriu dtdo. 22 Februarie 1903 Nr. 690 Șc. ex 1903 se escrie concurs pentru ocuparea postului de învățatoriu la școala conf. gr. or. română din **Sasca română** cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Salariu 500 cor.
2. Lemne pentru învățatoriu și școală 70 cor.
3. Pentru conferință și adunarea gen. 20 cor.
4. Famulația școlii 20 cor.
5. Scripturistica 20 cor.
6. 2 jug. de pământ arătoriu 30 cor.
7. 600 st. □ grădină estravilană 30 cor.
8. Cortel liber cu grădina intravilană în preț 10 cor.
1. Venitele cantonale usitate.

Petenții să-și înainteze recursul, adresate comitetului parohial, la oficiul protopresbiteral din lam.

Sasca-română, la 9/22 Martie 1803, din ședința comitetului parohial. 2—3 [17]

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Pe baza ordinației Ven. Consistoriu diecesan dtdo 22 Februarie st. v. anul 1903 Nr. 447 se escrie concurs pentru ocuparea postului de învățatoriu dela școala confesională gr. or. rom. din comuna **Furlug**, cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Salariul învățătoresc anual 600 cor.
2. 2 jugere de pământ, care aduc un venit de 24 cor.
3. Relut pentru lemnele învățătoresci 16 m. sau 64 coroane.
4. Relutul lemnului pentru încălzirea salei de învățământ 12 m. sau 48 cor.
5. Pentru conferință 10 cor.
6. Pentru aducerea lemnului învățătoresci 32 cor. iar pentru cele școlare 24 cor. la olaltă 56 cor.
7. Scripturistica 10 cor.
8. Dela fiecare înmormântare unde va fi chie-mat 80 fil.

Cortel liber în edificiul școlii cu grădină de 1/2 juger.

Doritorii de a ocupa acest post sunt îndatorați a purta cantoralul în și afară de biserică, — a istrua tinerimea școlară pe note, și a face un cor vocal școlar și bărbătesc, — a purta agendele scripturistice atât ale cultului cât și ale bisericii, pentru cari va fi renumerat cu 22 cor.

Cei cu 4 clase și cu calificația cel puțin bună, precum și desteri de musică vor fi preferiți.

Comitetul parohial dorește ca recurenții să se prezinte în vr'o duminică s'au s'erbătoarea în biserică, dar nu în ziua alegerii.

Pentru serviciile prestate înainte de ocuparea acestui post comuna bis. nu acordă nici un emolument.

Petițiile adresate comitetului parohial sunt a se subșterne Prea On. oficiu protopresbiteral gr. or. rom. în *Bocsa-montană* (Német Bogsán).

Furlug, din ședința comit. parohial ținută al 19 Ianuarie 1903. 2—3 [18]

Comit. parohial.

Aureliu Avramascu m. p. **Dimitrie Pirtea** m. p.
președintele comit. paroh. ngt. comit. paroh.

În conțelegere cu mine *Măcsiu Popoviciu* protopresbiter.

Ferți-vă de falsificate!

JOSIF BARBU, Lugos,

ofere

Vin roșu din anul 1900

pentru trebuințe bisericesci

1 litru 80 cr. — În butoiu de 4 litri 3 fl. 20 cr.

Vin de Bakator din a. 1898

1 litru 70 cr. — În butoiu de 4 litri 2 fl. 80 cr.

La cumpărări de 4 litri butoiul e gratis

Trimis franco cu posta cu 36 cr. mai mult

Ferți-vă de falsificate!

Avis.

Apropiindu-se sfle serbători ale Pascilor, ne permitem a trage atențiunea on. preoțimi și a comunelor bisericesci asupra următorilor articoli:

Lumini pentru biserică

I-a calitate în toate mărimile cu prețuri foarte reduse.

Vin roșu, vechiu de Carloviț,

garantat curat, pentru trebuințele bisericesci,

1 litru 50 cruceri.

Mai departe

Oleu de ars, Smirnă, Tămâie și altele,

în calitatea cea mai bună cu prețurile cele mai moderate.

„Severineana“

[15] 4—5

societate comercială pe acții.